

Hea lasteaed kujundab
lapses oskust arutleda ning
oskust oma mõtetes ja
tunnetes selgusele jõuda

Egle Säre
4. juuni 2014

Oskus arutleda – mida see tähendab?

- ▶ Olenevalt arutelu eesmärgi püstitusest ja arutelu protsessi omapärast, on igal arutelul ka erinevad tulemused.
- ▶ Kui seada arutelu eesmärgiks iseseisva mõtlemisoskuse ja kuulamisoskuse arendamine, siis peegelduvad siit vastu kindlad väärtushoiakud.
- ▶ Ettekandes räägin arutelu protsessist, mis toetub lastega filosofoerimise (LF) meetodile.

Mis on lastega filosoferimine?

- ▶ Lastega filosoferimine on **mõtlemis- ja arutlusviis**, kus lapsed arendavad enda ideid, õpetaja on seejuures suunajaks, kes küsib täpsustust, palub mõisteid selgitada ja julgustab lapsi oma seisukohta põhjendama.
- ▶ Siin ei kasutata mõistet filosoofia, ei esitleta filosoofilisi teooriaid ega õpita filosoofia ajalugu.
- ▶ See on praktiline tegevus, kus lapsed teevad ise filosoofiat.

Miks on vaja lastega arutleda LF meetodi põhimõtete järgi?

► Lapsed õpivad:

- 1) üksteist kuulama
- 2) enda sõnavõtu järjekorda ootama
- 3) oma arvamust väljendama
- 4) võrdlema, põhjendama, seostama, järeldama
- 5) tagajärgede üle mõtisklema
- 6) iseseisvalt mõtlema
- 7) otsuseid langetama
- 8) kaaslasega arvestama

Kui me seame need oskused arutelu eesmärgiks...

...

Siis ...

- ▶ Lastega arutledes ja filosofoerides LF meetodi põhimõtete järgi:
- ▶ valmistame ette maailmakodanikke, kes saavad hakkama ka tulevikus, oskavad infot leida, seda tõlgendada ja rakendada.
- ▶ õpetame lapsi eesmärgiga, et nad saaksid hakkama ka 20 aasta pärast töökohtadel, mida tänaseks veel loodudki pole.
- ▶ LF arutelu eesmärgiks ei saa olla faktiteadmiste edastamine.

Arutelu juhi küsimused

- ▶ Lastega filosofoerimisel on oluline, et nii õpetaja kui ka laps ise saaksid aru, miks laps nii ütleb ja nii mõtleb. Läbi õpetaja küsimuste saab laps aru, mida ta mõtleb ja tunneb.
- ▶ **Miks sa nii arvad?**
- ▶ **Kuidas sa sellisele mõttele tulid?**
- ▶ **Mis paneb sind niimoodi arvama?**
- ▶ Need on tavapärase arutelu juhi küsimused LF arutelu protsessi juhtimisel.
- ▶ Need küsimused suunavad last oma seisukohti selgitama ja põhjendama.

Reeglite õppimine koos tunnete märkamisega (reegel: kuula kui teine räägib)

- ▶ **Mis tunne see on, kui keegi sinu arvamust ei kuula?**
- ▶ Sa oled tema peale vihane, kes sind ei kuula või sinuga ei arvesta. Sa ei taha teda enam näha. Sa ei taha lõpuks enam mitte midagi. Isegi järgmine päev mitte. (8a tüdruk)
- ▶ **Kui keegi sind ei kuula, mida sa saad siis teha selleks, et ta hakkaks sind kuulama?**
- ▶ Tuleb talle rääkida, kui halb tunne see on, kui sind ei kuulata. Noh näiteks, ütled talle, et mul on kurb, kui sa minu jutust välja ei tee. (9a tüdruk)

Lastega filosofoerimise meetod

- ▶ Sobib erinevas vanuses, erineva andekusega laste ja noortega arutlemiseks.
- ▶ Uurimused on näidanud lastega filosofoerimise positiivset mõju laste kognitiivsele ja keelelisele võimekusele ning sotsiaalsetele oskustele.
- ▶ Tegevõpetajad väidavad, et lastega filosofoerides on võimalik käsitleda väga laia teemade spektrit erinevates tegevustes, kujundada väärtushoiakuid ning mitmeid õppekavas sihiks seatud oskusi.

LF töötoas: 15.15 – 17.00

- ▶ LF meetodi olemus ja eripära.
- ▶ Uurimustulemused.
- ▶ Arutelu ja filosofoerimise erinevus.
- ▶ Proovime koostada arutelu protsessi suunavaid küsimusi.

Tänan kuulamast!

